

Nr 455

Av herr **Hedlund m. fl.**, om *avveckling av dyrortsgrupperingen av de statsanställdas löner.*

(Lika lydande med motion nr 357 i Första kammaren)

Den statliga dyrortsgrupperingen infördes genom riksdagsbeslut vid en tidpunkt då onormala prisförhållanden rådde i samband med den ekonomiska krisen efter första världskriget. Grunden för ortsgupperingen har successivt undanryckts. I konsekvens därmed har ortsgruppsdifferentieringen beträffande bostäder och hyror avskaffats. Skattegrupperingen bortogs i samband med skattereformen 1961. Kvar finns ortsgupperingen av de statsanställdas löner. En partiell avveckling av densamma har emellertid skett genom borttagande av de lägsta grupperna så att endast grupperna 3, 4 och 5 återstår.

Ortsgupperingen omfattar löneplan A och den speciella löneplanen för undervisningsväsendet, löneplan U. De som har de högsta lönerna och är placerade på löneplanerna B och C omfattas inte av ortsgupperingen. En stor del av de lågavlönade, som har tjänster placerade på nedre delen av löneplan A, drabbas särskilt hårt av lönegrupeerings konstruktion.

Den kvarstående lönegrupeeringen har under senare år varit föremål för en allt starkare kritik. Då frågan under första hälften av 1960-talet vid ett flertal tillfällen var föremål för riksdagens prövning uppsköts ställningstagandet i avvaktan på resultatet av en pågående prisgeografisk undersökning. Under senare delen av år 1965 presenterades resultatet av denna undersökning.

Syftet med dyrortsundersökningen var att ge underlag för en revision av den gällande lönegrupeeringen. I undersökningen sattes Stockholms dyrhetstal till 1 000. Ett relativt stort antal kommunblock i ortsgupperna 3 och 4 har dyrhetstal på 1 000 och däröver. Om man undantar övre Norrland kan man konstatera att skillnaderna i dyrhetstal inom riket är obetydliga. Genomsnittet för landet ligger över högsta dyrort, Stockholm. De prisdifferenser som lönegrupeeringen avser att kompensera finns inte. Det finns därför starka skäl att lönegrupeeringen så snart som möjligt upphör. Därvid måste givetvis speciella åtgärder vidtagas för de delar av övre Norrland som visar upp onormalt höga dyrhetstal.

Genom riksdagsbeslut har statstjänstemännen erhållit förhandlingsrätt. Bland de saker som givetvis kan tagas upp till förhandling är frågan om lönegrupeeringen. Enligt uttalanden från statstjänstemannaorganisationerna var frågan föremål för uppmärksamhet vid 1966 års förhandlingar. Det fanns då stort intresse från löntagare för att ompröva lönegrupeeringsystemet. De som hade att representera

staten vid förhandlingarna med statstjänstemännen tycks inte ha visat något intresse för en omprövning av gällande system. Riksdagens löne delegation har haft frågan uppe till behandling. Delegationens majoritet har emellertid inte biträtt yrkande om att delegationen skulle uttala sig för att ett avskaffande av dyrortsgraderingen borde eftersträvas.

För allt flera har det blivit uppenbart att dyrortsgrupperingen av de statsanställdas löner är förlegad. När man från statens förhandlars och från det ansvariga statsrådets sida ställer sig kallsinnig till förslagen om lönegrupperingens avskaffande går man emot ett allt starkare krav från de fackliga sammanslutningarna. Såväl LO:s statstjänarkartell som TCO-S har försökt få bort den orättvisa som lönegrupperingen utgör men har hittills inte vunnit gehör hos statens representanter. De statsanställda upplever det gällande dyrortssystemet som en svår orättvisa, vilket understrukits av deras talesmän vid ett flertal tillfällen.

Även om frågan om lönegrupperingen hör till de frågor som de statsanställda kan förhandla om, bör det stå riksdagen fritt att uttala sin mening angående ett system som en gång införts genom riksdagsbeslut. Då intresse för en lösning av frågan finns hos organisationerna och då statens förhandlare inte av löne delegationen uppmuntrats att aktualisera frågan bör riksdagen som sin mening uttala att lönegrupperingen bör avvecklas. Avvecklingen bör ske i samband med kommande avtalsförhandlingar. Om riksdagen omgående gjorde ett sådant uttalande skulle det finnas goda möjligheter att från den statliga sidan vid nästkommande förhandlingar aktualisera frågan om en avveckling av lönegrupperingen.

Med hänvisning till det anförda hemställes,

att riksdagen måtte uttala sig för att dyrortsgrupperingen av de statsanställdas löner avvecklas i enlighet med vad i motionen anförts samt att därvid de särskilda förhållandena beträffande övre Norrland beaktas.

Stockholm den 25 januari 1968

Gunnar Hedlund (cp)

Lars Eliasson (cp)

Nils G. Hansson (cp)

i Sundborn

i Skegrie

S. G. W. Wahlund (cp)

Sven Vigelsbo (cp)

Gustaf Svensson (cp)

i Vä

Gunnar Larsson (cp)

John Eriksson (cp)

Johannes Antonsson (cp)

i Luttra

i Bäckmora